

Υπηρεσία Τύπου και
Πληροφόρησης

Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 36/14

Λουξεμβούργο, 18 Μαρτίου 2014

Αποφάσεις στις υποθέσεις C-167/12, C.D. κατά S.T., και C-363/12,
Z. κατά A Government Department and the Board of Management of a
Community School

Το δίκαιο της Ένωσης δεν επιβάλλει τη χορήγηση άδειας μητρότητας ή ισοδύναμης άδειας σε κατά νόμο μητέρα που απέκτησε τέκνο κατόπιν συμφωνίας παρένθετης μητρότητας

Δεδομένου ότι η οδηγία περί εγκύων εργαζομένων προβλέπει μόνον ορισμένες ελάχιστες απαιτήσεις όσον αφορά την προστασία τους, τα κράτη μέλη έχουν την ευχέρεια να εφαρμόζουν ευνοϊκότερες ρυθμίσεις υπέρ των κατά νόμο μητέρων

Η D., υπάλληλος σε νοσοκομείο στο Ηνωμένο Βασίλειο, και η Z., καθηγήτρια δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στην Ιρλανδία, προσέφυγαν στη λύση της παρένθετης μητρότητας για να αποκτήσουν τέκνο.

Η D. συνήψε συμφωνία παρένθετης μητρότητας κατά το βρετανικό δίκαιο. Η σύλληψη του τέκνου πραγματοποιήθηκε με το σπέρμα του συντρόφου της και το ωάριο άλλης γυναίκας. Μερικούς μήνες μετά τη γέννηση, ένα βρετανικό δικαστήριο αναγνώρισε πλήρως και οριστικώς, με τη συμφωνία της κυοφόρου μητέρας, την D. και τον σύντροφό της ως γονείς του τέκνου αναθέτοντάς τους τη γονική μέριμνα σύμφωνα με όσα ορίζει η βρετανική νομοθεσία περί παρένθετης μητρότητας.

Η Z. πάσχει από μια σπάνια πάθηση λόγω της οποίας, παρότι έχει υγιείς ωοθήκες και είναι κατά τα άλλα γόνιμη, δεν έχει μήτρα και δεν μπορεί να κυοφορήσει. Ο σύζυγός της και αυτή απέκτησαν τέκνο κατόπιν συμφωνίας που συνήψαν με κυοφόρο μητέρα στην Καλιφόρνια. Από απόψεως γενετικής, το τέκνο είναι παιδί του ζεύγους και δεν γίνεται μνεία της ταυτότητας της κυοφόρου μητέρας στο αμερικανικό πιστοποιητικό γεννήσεώς του. Κατά το δίκαιο της Πολιτείας της Καλιφόρνιας, η Z. και ο σύζυγός της θεωρούνται γονείς του τέκνου αυτού.

Οι δύο γυναίκες ζήτησαν άδεια μετ' αποδοχών ισοδύναμη με άδεια μητρότητας ή με άδεια υιοθεσίας. Τα αιτήματά τους απορρίφθηκαν για τον λόγο ότι ούτε οι D. και Z. κυοφόρησαν τα τέκνα ούτε οι γονείς τα υιοθέτησαν.

Τα εθνικά δικαστήρια ενώπιον των οποίων προσέφυγαν οι δύο κατά νόμο μητέρες ζητούν να διευκρινιστεί αν η απόρριψη αυτή είναι αντίθετη προς την οδηγία περί εγκύων εργαζομένων¹ ή αν αποτελεί δυσμενή διάκριση λόγω φύλου ή ειδικής ανάγκης (δεδομένου ότι τέτοιου είδους διακρίσεις απαγορεύονται από την οδηγία 2006/54/EK² και από την οδηγία 2000/78/EK³).

Με τις σημερινές του αποφάσεις, το Δικαστήριο απαντά ότι **το δίκαιο της Ένωσης δεν προβλέπει για τις κατά νόμο μητέρες άδεια μετ' αποδοχών ισοδύναμη με άδεια μητρότητας ή με άδεια υιοθεσίας.**

¹ Οδηγία 92/85/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 19ης Οκτωβρίου 1992, σχετικά με την εφαρμογή μέτρων που αποβλέπουν στη βελτίωση της υγείας και της ασφάλειας κατά την εργασία των εγκύων, λεχώνων και γαλουχουσών εργαζομένων (δέκατη ειδική οδηγία κατά την έννοια του άρθρου 16, παράγραφος 1, της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ) (ΕΕ L 348, σ. 1).

² Οδηγία 2006/54/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Ιουλίου 2006, για την εφαρμογή της αρχής των ίσων ευκαιριών και της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών σε θέματα εργασίας και απασχόλησης (ΕΕ L 204, σ. 23).

³ Οδηγία 2000/78/ΕΚ του Συμβουλίου, της 27ης Νοεμβρίου 2000, για τη διαμόρφωση γενικού πλαισίου για την ίση μεταχείριση στην απασχόληση και την εργασία (ΕΕ L 303, σ. 16).

Όσον αφορά την οδηγία 92/85/ΕΟΚ περί εγκύων εργαζομένων, το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι σκοπός της είναι η βελτίωση της υγείας και της ασφάλειας κατά την εργασία των εγκύων, λεχώνων και γαλουχουσών εργαζομένων, δεδομένου ότι τα πρόσωπα αυτά θεωρούνται ως ομάδα ειδικών κινδύνων. Στην οδηγία αυτή, η διάταξη η οποία αφορά την άδεια μητρότητας κάνει ρητώς λόγο περί τοκετού και έχει ως σκοπό την προστασία της υγείας της μητέρας του τέκνου στην ιδιαίτερη και ευάλωτη κατάσταση στην οποία αυτή βρίσκεται λόγω της εγκυμοσύνης της. Το Δικαστήριο προσθέτει πως μολονότι η άδεια μητρότητας αποσκοπεί επίσης στην προστασία των ειδικών σχέσεων μεταξύ της γυναίκας και του τέκνου της, ο σκοπός αυτός αφορά μόνο τον χρόνο «μετά την εγκυμοσύνη και τον τοκετό». Επομένως, **η χορήγηση άδειας μητρότητας βάσει της οδηγίας προϋποθέτει ότι η ενδιαφερόμενη εργαζόμενη κυοφόρησε και γέννησε το τέκνο. Ως εκ τούτου, η κατά νόμο μητέρα που απέκτησε τέκνο κατόπιν συμφωνίας παρένθετης μητρότητας δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 92/85**, ακόμη και στην περίπτωση που μπορεί να θηλάσει το τέκνο μετά τη γέννησή του ή θηλάζει όντως το τέκνο αυτό. Κατά συνέπεια, τα κράτη μέλη δεν υποχρεούνται να προβλέπουν τη χορήγηση δικαιώματος σε άδεια μητρότητας στην εργαζόμενη αυτή.

Εντούτοις, το Δικαστήριο προσθέτει ότι, δεδομένου ότι η εν λόγω οδηγία έχει ως αντικείμενο τον καθορισμό ορισμένων ελάχιστων απαιτήσεων όσον αφορά την προστασία των εγκύων εργαζομένων, τα κράτη μέλη έχουν την ευχέρεια να εφαρμόζουν ευνοϊκότερες ρυθμίσεις υπέρ των κατά νόμο μητέρων.

Όσον αφορά την οδηγία 2006/54/ΕΚ για την ίση μεταχείριση στην απασχόληση και την εργασία, το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι **η άρνηση χορηγήσεως άδειας μητρότητας σε κατά νόμο μητέρα δεν αποτελεί δυσμενή διάκριση λόγω φύλου**, δεδομένου ότι ούτε ο κατά νόμο πατέρας έχει δικαίωμα σε αντίστοιχη άδεια και ότι η άρνηση αυτή δεν συνεπάγεται ειδικώς μειονεκτική μεταχείριση των γυναικών εργαζομένων σε σχέση με τους άνδρες εργαζόμενους.

Επιπλέον, **η άρνηση χορηγήσεως άδειας μετ' αποδοχών ισοδύναμης με άδεια υιοθεσίας σε κατά νόμο μητέρα δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας για την ίση μεταχείριση**. Η οδηγία αυτή διατηρεί την ευχέρεια των κρατών μελών να χορηγούν ή όχι άδεια υιοθεσίας και ορίζει απλώς ότι, σε περίπτωση χορηγήσεως τέτοιας άδειας, οι ενδιαφερόμενες εργαζόμενες πρέπει να προστατεύονται από την απόλυση και έχουν δικαίωμα να επιστρέψουν στην εργασία τους ή σε ισοδύναμη θέση εργασίας.

Τέλος, **όσον αφορά την οδηγία 2000/78/ΕΚ**, η οποία απαγορεύει οποιαδήποτε διάκριση λόγω ειδικής ανάγκης στον τομέα της απασχολήσεως και της εργασίας, το Δικαστήριο εκτιμά ότι η αδυναμία μιας γυναίκας να κυοφορήσει το τέκνο της μπορεί αναμφισβήτητα να αποτελεί για αυτήν αιτία μεγάλης οδύνης. Εντούτοις, **η έννοια «ειδική ανάγκη» κατά την οδηγία αυτή προϋποθέτει ότι η μειονεκτικότητα από την οποία πάσχει το άτομο μπορεί, σε συνδυασμό με διάφορους περιορισμούς, να αποτελεί εμπόδιο για την πλήρη και αποτελεσματική συμμετοχή του στον επαγγελματικό βίο** σε ισότιμη βάση με τους υπόλοιπους εργαζόμενους.

Πάντως, **καταρχήν, η αδυναμία αποκτήσεως τέκνου με συμβατικά μέσα δεν εμποδίζει αυτή καθαυτή την πρόσβαση της κατά νόμο μητέρας σε ορισμένο επάγγελμα** και την άσκησή του καθώς και την επαγγελματική της ανέλιξη.

Υπό τις συνθήκες αυτές, το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι η αδυναμία αποκτήσεως τέκνου δεν αποτελεί «ειδική ανάγκη» κατά την έννοια της οδηγίας 2000/78 και ότι, κατά συνέπεια, η οδηγία αυτή δεν εφαρμόζεται σε περίπτωση όπως η επίμαχη.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η διαδικασία εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως παρέχει στα δικαστήρια των κρατών μελών τη δυνατότητα να υποβάλουν στο Δικαστήριο, στο πλαίσιο της ένδικης διαφοράς της οποίας έχουν επιληφθεί, ερώτημα σχετικό με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ή με το κύρος πράξεως οργάνου της Ένωσης. Το Δικαστήριο δεν αποφαινεται επί της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου. Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να επιλύσει τη διαφορά αυτή, λαμβάνοντας υπόψη την απόφαση του Δικαστηρίου. Η απόφαση αυτή δεσμεύει, ομοίως, άλλα εθνικά δικαστήρια ενώπιον των οποίων ανακύπτει παρόμοιο ζήτημα.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημερώσεως, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Το [πλήρες κείμενο](#) της αποφάσεως είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα CURIA από την ημερομηνία δημοσίευσής της

Επικοινωνία: Estella Cigna-Αγγελίδη ☎ (+352) 4303 2582

Στιγμιότυπα από τη δημοσίευση της αποφάσεως διατίθενται από το "[Europe by Satellite](#)" (+32) 2 2964106